

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

nePOUŽITELNÝ ROZHODCE

Studentská vědecká odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

2013

Autor: Miroslava Fejtová

VI. ročník

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala mým pracovním kolegům za podporu, pochopení a především za inspiraci.

Děkuji.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do VI. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracovala samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla dříve publikována, nebyla vcelku ani částečně obhájena jako práce diplomová či bakalářská a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

V Praze dne

.....

Miroslava Fejtová

Obsah

1. Důvod pro rozhodčí řízení.....	5
2. Vývoj rozhodčího řízení.....	6
3. Rozhodce nebo soud.....	8
3.1 Rozhodčí smlouva.....	10
3.1.1 Rozhodčí doložka.....	10
3.1.2 Smlouva o rozhodci.....	11
4. Osoba rozhodce.....	12
5. Určení rozhodce.....	13
6. Slovo soudu.....	16
7. Ten skutečný důvod?.....	17
DODATEK.....	18
Seznam použitých zdrojů.....	19
Seznam použitých právních zdrojů.....	19
Seznam použité odborné literatury.....	19
Internetové zdroje.....	19
Seznam příloh.....	20

1. Důvod pro rozhodčí řízení

Ačkoli zákon o rozhodčím řízení v původní podobě byl přijat s účinností od roku 1994, statistiky hovoří jasně. Od roku 2005 do roku 2011 podle Českého statistického úřadu počet soudních sporů se v součtu zvýšil *pouze* o několik tisíc napadnutých věcí¹, ale co je podstatné, že se tento součet pohybuje v řádech stovek tisíc řízení, které jsou řešeny příslušnými soudy.

Usnadnění pracovních povinností zaměstnanců soudů, ať už od administrativních pracovníků po samotné soudce je několik a jsou v neustálém vývoji. Jedna obrovská vlna takové *pomoci* ulehčit práci v soudnictví přišla se zaručeným elektronickým podpisem², kdy po zřízení takového podpisu je advokát oprávněn podávat tzv. návrh na vydání elektronického platebního rozkazu³ (dále jen „EPR“) elektronickou poštou, vzápětí automat generuje doručenkou a po několika málo okamžicích i spisovou značku, pokud se jedná o nové řízení. Řízení o vydání EPR je zkrácené řízení o majetkový nárok, kdy soud, pokud není pochybností, rozhoduje ve velmi krátké době bez nařízení jednání. Tady je ale otázka, zde je to například právě pro administrativní pracovníky a vůbec pro soud menší zátěž. Při podání se zaručeným elektronickým podpisem je soud povinen tisknout přílohy podání přijatých takovým způsobem, do té doby byl vždy podatel povinen své podání doplnit písemně. Naopak pro podatele je připraven internetový formulář a zkrácené řízení, kde soud vydá elektronický platební rozkaz prakticky bez komplikací. Opadnutí administrativní agendy ale jistě umožňuje služba ejustice⁴, kde lze nalézt mnoho potřebných informací, aniž by muselo dojít ke komunikaci se soudem a jeho pracovníky, a to jak ohledně nových formulářů, tak ohledně zahájených řízení ve věcech občanskoprávních, trestních, ale i incidenčních sporech.

Co ale především mělo teoreticky umožnit soudům dopřát si oddech, bylo uzákonění rozhodčího řízení. Tedy zákona, který umožňuje stanovit si pro rozhodování sporu rozhodce. Nápad příslušné agendy na rozhodčí orgány měl být lékem na zaneprázdněné soudnictví, a

¹ Viz k tomu Příloha č. 6

² Elektronickým podpisem se rozumí údaje sloužící k jednoznačnému ověření identity podepsané osoby (viz § 2 písm. a) zákona č. 227/2000 Sb.). K němu je třeba žádat o kvalifikovaný certifikát.

³ § 174 občanského soudního řádu

⁴ <http://obcanskyzakonik.justice.cz/ejustice/>

tím měl urychlit rozhodování věcí, k nimž jsou věcně příslušné pouze soudy. Nakolik je ale vůbec možné stanovit si pro vyřízení sporu rozhodčí orgán, především soukromého rozhodce, o kterém v § 4 a násl. mluví zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů⁵. Tato práce se zaměřuje na zdánlivé detaily rozhodčího řízení a způsob, jak naplnit zákonné požadavky určení rozhodce, který není rozhodcem stálého rozhodčího soudu.

2. Vývoj rozhodčího řízení

Institut rozhodčího řízení je v českých zemích⁶ tradicí zavedenou již civilním řádem soudním⁷. Tento zákon umožňoval uzavřít rozhodčí smlouvu ve sporech, v nichž bylo možno uzavřít smír. Ještě zákon z roku 1950 č. 142/1950 Sb., o řízeních v občanských právních věcech obsahoval úpravu rozhodčího řízení, kde ale byla omezena možnost uzavřít rozhodčí smlouvu na případy, kdy jednou stranou byla československá právnická osoba.

Samostatnou úpravu mělo rozhodčí řízení s účinností od 1. dubna 1964 zákonem č. 98/1963 Sb., o rozhodčím řízení v mezinárodním obchodním styku a výkonu rozhodčích nálezů⁸. Okruh právních vztahů byl vymezen jen na účastníky mezinárodního obchodního styku pro rychlé, pružné a odborné vyřizování sporů tak, aby to odpovídalo právě dynamickému vývoji obchodu.

Úprava zákona z roku 1963 přetrvala s několika změnami⁹ až do počátku 90. let. Návrh nového zákona o rozhodčím řízení měl přinést rozšíření věcné pravomoci rozhodců, když do té doby bylo v rozhodčím řízení možno rozhodovat pouze spory o majetkové nároky vzniklé v mezinárodním obchodním styku.

Z velké části vyšel návrh nového zákona o rozhodčím řízení z tzv. Vzorového zákona o mezinárodní obchodní arbitráži¹⁰ a inspirací byly rovněž mnohostranné mezinárodní

⁵ Dále jen ZRŘ

⁶ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů ze dne 29. června 1994

⁷ Zákon č. 113/1895 ř. z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních

⁸ Příloha č. 1

⁹ Zákon č. 214/1992 Sb., zákon č. 1992 Sb., zákon ČNR č. 301/1992., v platném znění

¹⁰ Vzorový zákon o mezinárodní obchodní arbitráži byl sjednán ve Vídni v r. 1985, dále jen Vzorový zákon

úmluvy zajišťující uznávání a výkon rozhodčích nálezů, jejichž Česká republika byla členským státem. Rozdíl od Vzorového zákona je v české úpravě návrhu ZRŘ v zavedení seznamu rozhodců, tedy zásahem státní moci do soukromého rozhodovacího procesu.

ZRŘ byl od doby svého zavedení celkem šestkrát novelizován¹¹, přičemž většina z novel byly pouze drobné úpravy¹². Novou pravomoc pro rozhodce zavedla novela č. 7/2009 Sb., a totiž oprávnění rozhodce rozhodnout o své pravomoci, což je dle názoru autorky velmi věcný a zajisté praktický doplněk tohoto zákona, ovšem je otázkou, nakolik je tato pravomoc použitelná z praktického hlediska. Tomuto bude v této práci věnována samostatná část.

Velmi významná novela prošla legislativním procesem v roce 2011 a její účinnost nastala dne 1. dubna 2012. Důvody této obsáhlé novely nebyly dány celkovou nefunkčností ZRŘ, neboť při řešení obchodních sporů fungovalo alternativní řešení sporu velmi dobře, právě to bylo jakýmsi důvodem pro novou úpravu. Rozhodčí řízení bylo dobře nastaveno pouze pro řešení obchodněprávních sporů, nikoli tak dobře pro spory spotřebitelské, kde jedna strana je vždy ve slabším postavení a tím pádem ve znevýhodněné pozici. Jak dále uvádí důvodová zpráva¹³, problémy byly zejména v oblastech osoby rozhodce, průběhu rozhodčího řízení a rozporu s komunitárním právem. Pro účely této práce je podstatný především první zmíněný bod, tedy osoba rozhodce a její určení, čemuž jsou věnovány následující kapitoly.

Novela navrhovala různá řešení situace¹⁴, nakonec ale byla přijata opatření k ochraně spotřebitele v rozhodčím řízení, a to mj. v pasáži o sjednání rozhodčí smlouvy, zpřesnění podmínek pro osobu rozhodce a zavedení seznamu rozhodců rozhodujících spotřebitelské věci vedeného ministerstvem. V následujícím období bude ke zhodnocení, jak zavedená novela napomohla úspěchu v řešení spotřebitelských sporů.

¹¹ Novelami č. r1/c5/1995 Sb., č. 245/2006 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 7/2009 Sb., č. 466/2011 Sb., č. 19/2012 Sb.

¹² Novela č. r1/c5/1995 Sb., opravovala chybu v čísle zákona; novela č. 296/2007 Sb., nahrazovala slova „sporů vyvolaných prováděním konkursu nebo vyrovnání“ slovy „incidenčních sporů“ v § 2 odst. 1; novela č. 466/2011 Sb., rušila odstavec 2 v § 1, který zakazoval užití ZRŘ na spory veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízení

¹³ Důvodová zpráva k novele, kterou se mění zákon č. 216/1994 Sb, o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, ze dne 18. 5. 2011

¹⁴ Např. ponechání tehdejší úpravy, neboť rozhodčí řízení fungovalo v obchodněprávních sporech bez větších problémů; vyjmutí spotřebitelských sporů z rozhodčího řízení; umožnění řešení spotřebitelských sporů v rozhodčím řízení pouze po vzniku sporu

Pro vývoj rozhodčího řízení lze ještě zmínit další novelu, která se ZRŘ týká, a totiž novelu č. 91/2012 Sb., která upravuje především zákon o mezinárodním právu soukromém a v §§ 117 – 122 rozhodčí řízení a uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů. Z velké části novela přejímá úpravu ZRŘ, pouze nově stanoví v § 117, že *ostatní náležitosti rozhodčí smlouvy se posuzují podle právního řádu státu, v němž má být vydán rozhodčí náleží*¹⁵. Novela č. 91/2012 nabude účinnosti dne 1. ledna 2014.

Pro úplnost výčtu zákonné úpravy rozhodčího řízení doplňujeme novelu zákona v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva. Stav projednávání novely rozeslané jako tisk 930/0 je ke dni 10. dubnu 2013 zařazen na projednání Ústavně právního výboru. Novela má přinést změnu terminologie v souladu s novým občanským zákoníkem, změnu v číslování některých §§ v souvislosti s rušením zákona o mezinárodním právu soukromém, zpřesňuje také ustanovení týkající se zrušení rozhodčího nálezu a navrhuje novou úpravu o seznamu rozhodců¹⁶.

3. Rozhodce nebo soud

Zákonná úprava umožňuje stranám sporu, aby si stanovily, že jejich spor bude rozhodnut v rozhodčím řízení, protože je podstatné splnění podmínky tzv. arbitrability sporu; tj. pozitivně vymezeno se musí jednat o majetkový spor mezi stranami rozhodčí smlouvy (§ 1 ZRŘ), o předmětu sporu musí být možné uzavřít smír (§ 2 odst. 2 ZRŘ), čímž jsou vyloučena všechna nesporná řízení, k rozhodnutí sporu by jinak byla dána pravomoc soudu (§ 2 ZRŘ); a negativně vymezeno: nesmí jít o spor vzniklý v souvislosti s výkonem rozhodnutí a incidenčních sporů (§ 2 ZRŘ). Arbitrabilita je upravena jak v § 1, tak v § 2, z čehož je možné usuzovat, že zákonodárce chtěl zdůraznit význam jak předmětu sporu, tak rovněž nezávislosti a nestrannosti osoby rozhodce, neboť podmínky kladené na osobu rozhodce jsou dále upraveny v §§ 4 – 13.

¹⁵ Důvodová zpráva vládního návrhu zákona o mezinárodním právu soukromém předložena poslancům dne 25. května 2011

¹⁶ Zvláštní část vládního návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva předložený sněmovně dne 5. března 2013

Zákon umožňuje uzavřít smlouvu o rozhodci dvěma způsoby; a to rozhodčí doložkou a smlouvou o rozhodci. Obě tyto možnosti spojuje určení osoby rozhodce, která vzniklý spor má rozhodovat, a právě na tuto osobu je kladeno mnoho požadavků, jak je uvedeno níže.

Pro možné subjekty rozhodčího řízení jsou důležité důvody, které vůbec vedou k tomu, že se rozhodnou nevést spor před státním orgánem, ale volí druhou možnou cestu. Samotný zákon uvádí, i když nepřímo, několik podstatných důvodů, proč by rozhodčí řízení mělo být jasnou volbou; například rychlost a neformálnost. Rychlost rozhodčího řízení teoreticky vyplývá z § 23 a 28 ZRŘ; rozhodčí řízení je jednoinstanční, končí vydáním rozhodčího nálezu a jeho doručením, po kterém se stává vykonatelným. Proti rozhodčímu nálezu není možné podat odvolání. Neformálnost nepřímo vyplývá z ustanovení § 19 ZRŘ, které stanoví, že si strany sami určí postup, kterým rozhodci mají řízení vést, a teprve pokud k tomuto nedojde, je na rozhodci, jakým způsobem bude postupovat, přičemž je nutný soulad s § 25 ZRŘ, tedy že se rozhodci řídí rozhodným hmotným právem, avšak spor mohou rozhodnout dle zásad spravedlnosti, byli-li k tomu výslovně pověřeni stranami sporu. Řízení před rozhodci je neveřejné (§ 19 odst. 3 ZRŘ) a může být leckdy levnější než řízení před soudem. Pokud před soudem bude vymáhána částka ve výši od 20.000,- Kč do 40.000.000,- Kč bude návrh na zahájení občanského soudního řízení zpoplatněn soudním poplatkem ve výši 5 % z této částky¹⁷ a v případě podání elektronického platebního rozkazu 4 % z žalované částky. Oproti tomu poplatek rozhodčího řízení může být nižší. Je totiž stanoven samotnými rozhodci a pohybuje se ve výši kolem 2-4 % z hodnoty předmětu sporu¹⁸. Co je na první pohled výhodou, nakonec ale tak výhodné být nemusí, cena rozhodčího řízení je sice nižší, nicméně zde je nutné podotknout, že dle většiny jednacích/poplatkových řádů rozhodců se při zastavení řízení či zpětvzetí návrhu rozhodčí poplatek buď nevrací vůbec, nebo do výše 50 % ze zaplacené částky, ledaže by rozhodce rozhodl o nedostatku své pravomoci¹⁹ podle § 15 ZRŘ. Soudní poplatek se v případě zastavení řízení vrací snížený o 20 %²⁰ ze zaplacené částky. Zásady náhrady nákladů řízení jsou v obou typech řízení stejné.

¹⁷ Příloha č. 1 k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích

¹⁸ Viz k tomu Příloha č. 4

¹⁹ Např. <http://www.creolinvest.cz/rozhodci-řízení-poplatkovy-rad>;

²⁰ § 10 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

Je nesporné, že i přes riziko nevrácení rozhodčího poplatku, bude rozhodčí řízení pro řešení majetkového sporu výhodnější, a proto se uzavírá rozhodčí smlouva, jak již bylo řečeno, prostřednictvím rozhodčí doložky či smlouvy o rozhodci. Ale právě zde nastává problém s dostatečně konkrétním určením osoby rozhodce, a to především podle ustálené soudní praxe posledních několika let.

3.1 Rozhodčí smlouva

Příslušnost rozhodčího orgánu daná rozhodčí smlouvou nahrazuje Listinou zaručené právo domáhat se svých práv u nestranného a nezávislého soudu. Jedná se o smlouvu mezi soukromoprávními subjekty, kdy je buď určitý spor už vzniklý (smlouva o rozhodci) nebo se jedná o spory vzniklé v budoucnu (rozhodčí doložka). Rozhodčí smlouva má obligatorně písemnou formu, pod sankcí neplatnosti (§ 3 odst. 1 ZRŘ), přičemž je přípustné nahrazení podpisu mechanickými prostředky.

3.1.1 Rozhodčí doložka

Rozhodčí doložka, jako úprava všech sporů, které by z určitého právního vztahu vznikly v budoucnu, je platně sjednána tehdy, když rozhodčí doložku obsahuje samostatný dokument, například v obchodních podmínkách, jimiž se řídí hlavní smlouva, a je patrné, že souhlas druhé strany s obsahem rozhodčí smlouvy, například tím, že zaškrtně políčko vyznačující souhlas. Novela účinná v roce 2012 zavedla pro spotřebitelské spory další ustanovení, která nařizují sjednat rozhodčí smlouvu samostatně a nikoliv jako součást podmínek, jimiž se řídí smlouva hlavní (§ 3 odst. 3 ZRŘ), jinak tato rozhodčí smlouva nebude platná. Podnikatel má dále povinnost informovat spotřebitele o možných důsledcích rozhodčího řízení a informace o rozhodčí doložce musí vtělit do rozhodčí doložky uzavírané samostatně, což zavedla novela z důvodu nízké informovanosti spotřebitelů o důsledcích takové rozhodčí smlouvy, aby předem informovaný spotřebitel mohl činit kvalifikovaná rozhodnutí.

Je zajisté v pořádku, že zákon pamatuje na častou situaci v praxi, kdy je rozhodčí doložka zahrnuta do obchodních podmínek, které v souladu s obchodním zákoníkem mohou určovat část obsahu smlouvy²¹. Tzv. spotřebitelská novela ale způsobila podnikatelům konec

²¹ § 273 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

takové jednoduché úpravy, aby ochránila zájmy spotřebitele, neboť se patrně zákonodárce domníval, že slabší strana, tedy spotřebitel, není s to změnit obchodní podmínky adhezních smluv, resp. smlouvu neuzavřít podpisem stvrzujícím *přečtení, porozumění a převzetí obchodních podmínek, jež tvoří nedílnou součást smlouvy/že mu jsou obchodní podmínky zveřejněné na webovém portále podnikatele známy*, či si snad vyjednat výjimku, neboť to dozajista obchodní právo umožňuje.

Vyjednávací post spotřebitele se novelou ZRŘ rapidně změnil na možnost modifikovat ustanovení o rozhodčí smlouvě, když tato novelizující ustanovení platí toliko pouze pro spotřebitele, nikoli obecně.

Samostatnost rozhodčí doložky neznamena fyzickou samostatnost, technickou oddělenost od smlouvy hlavní, rozhodčí doložka může být na stejné listině jako hlavní smlouva, ale musí být patrné, že rozhodčí doložka byla projednána a uzavřena samostatně²², nikoli tedy, jak bylo do účinnosti novely v zavedené praxi obvykle, součástí obchodních podmínek.

3.1.2 Smlouva o rozhodci

Pokud mezi stranami již spor existuje, mohou se strany dohodnout i tehdy, že tento spor bude rozhodnut v rozhodčím řízení, a to uzavřením písemné smlouvy o rozhodci. Z praktického hlediska je to vhodné tam, kde nelze předpokládat do budoucna, že nějaký spor vznikne, například při sporu o náhradu škodu způsobenou porušením zákonné povinnosti.

Důležité je dbát o to, zda již nebylo zahájeno soudní řízení v tomtéž sporu, což by znamenalo nutné zpětvzetí žaloby, uzavření smlouvy o rozhodci a až posléze započetí rozhodčího řízení.

U smlouvy o rozhodci je podstatné určení sporu a dostatečné určitý způsob, z něhož vyplyne způsob, jakým bude rozhodce určen.

²² Bělohávek, A. J.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář, s. 251

4. Osoba rozhodce

ZRŘ je uveden paragrafem, jenž by měl ustanovit zásady podstatné pro tento zákon. Z jeho dikce je patrný význam požadavku nestrannosti a nezávislosti rozhodce, neboť toto je dále upraveno v § 4 a násl. Rovněž výslovně zakotvený požadavek nestrannosti a nezávislosti rozhodců je důležitý pro dodržení požadavků Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod²³, a protože osoba rozhodce nahrazuje osobu soudce, je nutné na ni klást vyšší požadavky, když dosavadní úprava (rozuměj před novelou v roce 2012) umožňovala stát se rozhodcem prakticky komukoliv, kdo byl zletilý a způsobil k právním úkonům, jak stanovil § 4 odst. 1 ZRŘ v tehdejší znění. Právě pro účely spotřebitelských sporů, kdy je oslabenou stranou spotřebitel, je nutné, aby osoba rozhodce byla vždy důvěryhodná, a proto návrh novely zvýšil minimální kritéria pro osoby rozhodců. Zároveň novela, resp. důvodová zpráva k novele ZRŘ uváděla nutnost dbát právě o rozhodčí doložku a dostatečnou konkretizaci způsobu, jak má být rozhodce určen, aby nebylo pochybnosti o jeho nepodjatosti.

Původní úprava ZRŘ tedy pro osobu rozhodce stanovila požadavek zletilosti a způsobilosti k právním úkonům. Přestože § 4 uvádí, že rozhodcem může být pouze fyzická osoba, určení stálého rozhodčího soudu, jakožto právnické osoby, není porušením této podmínky, neboť v § 13 ZRŘ je uvedena pro tyto stálé rozhodčí soudy výjimka. Rozhodčí nálezy jsou sice rozhodnutím právnické osoby, ale přijatá prostřednictvím fyzických osob, které musí splňovat podmínky § 4 a násl. ZRŘ. Novela v roce 2012 přidala podmínku bezúhonnosti, která je vymezena negativně, a pro spotřebitelské spory možnost být rozhodcem pouze, pokud je osoba zapsaná v seznamu rozhodců vedeném Ministerstvem spravedlnosti.

Zpřísněné podmínky pro rozhodčí smlouvu nebyly dány pro smlouvu o rozhodci, neboť jak uvádí zákonodárce v důvodové zprávě, právě motivací uzavřít rozhodčí doložku je především snaha dosáhnout exekučního titulu v případě vzniku sporu za minimální náklady²⁴.

Pro zavedení seznamu rozhodců bylo nutné doplnění ZRŘ o část pátou, tj. seznam rozhodců vedený ministerstvem, který dále rozvádí podmínky pro rozhodce, jenž se má stát

²³ Příloha č. 3

²⁴ Důvodová zpráva k vládním u návrhu novely zákona o rozhodčím řízení, str. 17

potenciálním řešitelem spotřebitelských sporů, a to vysokoškolské vzdělání v oboru právo, absenci vyškrtnutí ze seznamu ministerstva v uplynulých 5 letech a uhrazení správního poplatku ve výši 5.000,- Kč.

Rozhodce není při své činnosti orgánem státu, jeho činnost není podnikáním ani závislou činností²⁵, neboť to není činnost soustavná, jak definuje podnikání obchodní zákoník²⁶. To ale neznamená, že by na osobu rozhodce neměly být kladeny nároky, jako na osoby soudců, ba právě naopak. Právě rozsáhlá novela v roce 2012 měla tyto nároky zpřísnit, aby bylo dodrženo právo na spravedlivý proces.

Převzetí, vzdání se funkce rozhodce a jejich mlčenlivost je s drobou novelizací (z roku 2012) stejná, a tyto jsou upraveny v § 5 a 6 ZRŘ. Povinnost mlčenlivosti je spojena s neveřejným charakterem rozhodčího řízení (§ 19 odst. 3 ZRŘ), jako zásada vlastní rozhodčímu řízení, a vzhledem k tomu, že rozhodčí řízení je na rozdíl od soudního neveřejné ve všech částech, je nutné vykládat povinnost mlčenlivosti rozhodce velmi široce²⁷. Povinnost mlčenlivosti je dalším neméně podstatným požadavkem na osobu rozhodce, vyjma případů, kdy bude mlčenlivosti zproštěn v souladu s § 6 odst. 2 ZRŘ, a to konsensem stran nebo z vážných důvodů rozhodnutím předsedy příslušného okresního soudu.

5. Určení rozhodce

Splnění podmínek pro obecného rozhodce či rozhodce pro spotřebitelské spory není samo o sobě kamenem úrazu. Komplikace mohou nastat ale zcela záhy, a to při rozhodnutí stran o určení konkrétní osoby rozhodce, která sice splňuje výše uvedené požadavky, ale samotné stanovení způsobu určení může způsobit značné komplikace do budoucna.

Pokud fyzická osoba splňuje zákonné požadavky vůbec pro to, aby se stala osobou rozhodce, je dalším základním předpokladem jmenování či jiné určení, aby tato osoba mohla prakticky výkon funkce zastávat. § 7 a násl. ZRŘ upravují postup a podmínky pro určení, jmenování a vyloučení rozhodců.

²⁵ Bělohlávek, A. J. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář, s. 307

²⁶ § 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

²⁷ Bělohlávek, A. J. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář, s. 343

Ukládá se povinnost určit počet i osoby rozhodců anebo stanovit způsob, jak počet i osoby rozhodců mají být určeny (§ 7 odst. 1 ZRŘ), přičemž je možné určit rozhodce dohodou nebo odkazem na pravidla pro rozhodčí řízení, pokud jsou k rozhodčí smlouvě připojena (§ 19 odst. 4 ZRŘ). Počet rozhodců je omezen toliko na lichost, nikoli co do skutečného počtu, a to především z praktických důvodů, kterým je usnášeníschopnost rozhodčího senátu, pokud by došlo mezi rozhodci ke sporu. Zákon standardně předpokládá dohodu stran či případně rozhodčí senát složený ze 3 rozhodců, jak napovídá výklad § 7 odst. 2, neboť to je účelné pro rozhodovací činnost rozhodčího senátu.

Strany si mohou zvolit pro řešení svého sporu jednu konkrétní osobu. Ve smlouvách o rozhodci, tedy ve sporech ad hoc, není toto ustanovení nijak od věci, naopak v případě rozhodčích doložek, kdy není jasné, zda vůbec a kdy ke sporu dojde, je určení konkrétní osoby značně riskantní. Není možné předpovídat, jestli určená osoba bude v budoucnu stále ještě rozhodcem, zda nezemře, a proto je z praktického hlediska účelné stanovit ještě náhradní osobu či náhradní způsob určení osoby rozhodce, neboť při nemožnosti stanoveného rozhodce není možné, aby byl analogicky využit § 9 odst. 2 ZRŘ²⁸. Další úskalí určení jedné konkrétní osoby rozhodce může přinést § 8 ZRŘ, který stanoví, kdy je rozhodce s ohledem na vztah k rozhodované věci, či účastníkům, podjatý. I § 8 prošel velkou novelizací, kterou byl dosavadní požadavek na informování o okolnostech, jež by mohly vzbudit pochybnosti o podjatosti rozhodce, doplněn o vyloučení rozhodce z důvodu podjatosti a dále také povinnost sdělit stranám před zahájením projednávání, zda se v posledních 3 letech podílel na nějakém řízení, v nichž některý z účastníků byl/je jako strana rozhodovaného/rozhodnutého sporu. U určení konkrétní osoby právě například ve spotřebitelských sporech je více než pravděpodobné, že podnikatel bude své spory chtít řešit u jednoho a téhož rozhodce, a tedy novelizovaná úprava § 8 je dalším opatřením na ochranu slabší strany, spotřebitele.

Strany sporu se dále mohou dohodnout na třetí, nezávislé osobě, která místo nich provede určení osoby rozhodce v případě vzniku sporu, případně i ve sporech ad hoc. Tento způsob je jakýmsi celosvětovým standardem v rozhodčím řízení, ale je zapotřebí, aby zvolená třetí osoba, byla určena buď projevem vůle stran, podpůrně zákonem či jiným předpisem²⁹.

²⁸ Rozsudek NS sp. zn. 33 Odo 135/2006 ze dne 31. ledna 2008

²⁹ Bělohlávek, A. J. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář, s 374

Novela z roku 2012 výslovně připustila tuto možnost, když dosavadní úprava pouze stanovila, že *rozhodčí smlouva má zpravidla určit počet i osoby rozhodců anebo stanovit způsob jak počet i osoby rozhodců mají být určeny*³⁰. Nezávislost, nestrannost i nepodjatost jsou předpokladem i pro tuto třetí osobu, ačkoli to není výslovně stanoveno, nicméně to vyplývá z principu rovnosti stran (§ 18 ZRŘ).

Dalším možným způsobem určení rozhodce je dohoda, že bude použito pravidel pro rozhodčí řízení přiložených k rozhodčí smlouvě. Tato možnost byla rovněž novelou ZRŘ zpřísněna, a to v § 19 odst. 4 ZRŘ, tedy že je nutné pravidla pro rozhodčí řízení přiložit k rozhodčí smlouvě s výjimkou stálých rozhodčích soudů.

Pokud nedojde k dohodě stran, rozhodčí smlouva neodkazuje na řád některého stálého rozhodčího soudu nebo se strany nedohodly na pravidlech pro rozhodčí řízení, bude použito úpravy § 7 odst. 2 ZRŘ ve smyslu § 9 ZRŘ, a totiž že každá ze stran jmenuje jednoho rozhodce a tito pak zvolí rozhodčího předsedu. Zde je na uvážení pro slabší stranu sporu, zda je takový způsob pro ni opravdu vhodný, neboť z praxe je patrné, že žalovaná strana je v přístupu k procesu žaloby, ať už v řízení soudním, rozhodčím či posléze při výkonu rozhodnutí, poměrně laxní. S vynecháním ujednání o rozhodci se strany zavazují především samy sobě, že v případě vzniku sporu na výzvu druhé strany do 30 dnů jmenují „svého“ rozhodce, a pokud tak neučiní, jmenuje jej soud, aby nedošlo díky pasivnímu chování vyzvané strany k blokování rozhodčího řízení³¹. Soud jmenuje vždy na návrh, a proto se pasivní strana sporu vystavuje riziku, že bude jmenována osoba pro tuto stranu nevhodná.

Výjimečný postup³² v některých rozhodčích doložkách je výběr rozhodce losem, a to buď prostřednictvím stanovené nezávislé osoby, v její přítomnosti nebo za přítomnosti notáře. Tento způsob byť není nemožný, je poměrně problematický, a to z hlediska určení osoby dostatečně odborné, tím spíše, že los nemusí zaručit výběr nestranné a nezávislé osoby.

Ať již strany zvolí jakýkoli způsob určení osoby rozhodce, musí vždy naplňovat základní kritéria ZRŘ, totiž nestrannost, nezávislost a rovnost stran.

³⁰ § 7 ZRŘ ve znění do 31. 3. 2012

³¹ Bělohávek, A. J. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář, s. 424

³² Tamtéž, s. 371

6. Slovo soudu

Stejně jako se vyvíjel samotný zákon o rozhodčím řízení, došlo k názorovému posunu i v rozhodovací činnosti soudů. Především v posledních několika letech je rozhodovací praxe taková, že ještě zpřísňuje požadavek na způsob určení osoby rozhodce, a to v případech neplatné rozhodčí smlouvy je vydán rozhodčí nález, následuje řízení o zrušení rozhodčího nálezu soudem, potažmo zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí zejména pro neplatnost rozhodčí smlouvy.

V roce 2001 judikoval Krajský soud v Olomouci³³ možnost stran si dohodou určit okruh rozhodců, způsob jejich jmenování stranami či postup, jímž mají rozhodci vést řízení. Zároveň také řekl, že i soukromé subjekty mohou vést seznam rozhodců a vydávat pro účastníky rozhodčího řízení pravidla, kterými se rozhodci řídí. Podobně pak Nejvyšší soud ve svých rozhodnutích ještě v letech 2008 uzavřel, že i jiné soukromé subjekty než stálé rozhodčí soudy mohou vést seznam rozhodců a vydávat pro účastníky rozhodčího řízení pravidla, kterými se rozhodci řídí³⁴.

Zmíněné názory byly Nejvyšším soudem v pozdější judikatuře překonány, byť zaměřené zejména na spotřebitelské spory. Tzv. první vlašťovkou bylo usnesení Vrchního soudu v Praze, který uzavřel, že *pokud rozhodčí smlouva neobsahuje přímé určení rozhodce ad hoc, anebo konkrétního způsobu jeho určení, ale jen odkazuje ohledně výběru rozhodce a stanovení pravidel rozhodčího řízení na právnickou osobu, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona a odkazuje na touto právnickou osobou stanovené statuty a řády ke jmenování a výběru rozhodců, jakož i způsobu vedení rozhodčího řízení a stanovení pravidel o nákladech řízení, pak je taková rozhodčí smlouva neplatná dle § 39 občanského zákoníku pro obcházení zákona*³⁵. Právě od zmíněného průlomového usnesení Vrchního soudu v Praze začalo docházet ke sjednocování soudní rozhodovací praxe a tím pádem ke

³³ Rozsudek Krajského soudu v Olomouci č. j. 22 Cm 18/2011 – 90 ze dne 30. května 2011

³⁴ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Odo 2282/2008 ze dne 31. července 2008: strany tohoto sporu si dohodly způsob určení rozhodce nikoliv ze seznamu stálého rozhodčího soudu, ale ze seznamu Asociace leasingových společností ČR

³⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 12 Cmo 496/2008 ze dne 28. května 2008; obdobně pak Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 1945/2010 ze dne 11. května 2011

ztížení podmínek pro podnikatele, kteří do svých „formulářových“ smluv zapojují rozhodčí smlouvy.

7. Ten skutečný důvod?

Jedním z argumentů pro využití rozhodčího řízení je poměrně snadný, levný a jednoduchý způsob, jak se dostat k exekučnímu titulu, a tedy ke svým penězům. V souladu se zmiňovanou judikaturou a jakousi neochotou podnikatelů měnit své návyky ohledně uzavírání rozhodčích smluv pak dochází pro podnikatele k neblahé situaci, a totiž k zastavení exekuce z důvodu neexistence rozhodčí smlouvy. Nejvyšší soud je toho názoru³⁶, že nařízený výkon rozhodnutí je soud povinen zastavit vždy na návrh nebo i bez návrhu, existuje-li taková relevantní okolnost, vzhledem ke které by provedení výkonu bylo nepřípustné. Zjistí-li tedy soud nedostatek pravomoci orgánu, který exekuční titul (rozuměj v tomto případě rozhodčí nález) vydal, tedy že nebyla uzavřena rozhodčí smlouva, lze nařízený výkon rozhodnutí zastavit.

Analogicky lze dovodit, že bude-li rozhodčí smlouva neplatná dle § 39 občanského zákoníku a tedy v souladu s nyní již ustálenou judikaturou, bude mít soud povinnost rovněž i bez návrhu zastavovat nařízený výkon exekuce. Tím žalobce/oprávněný riskuje promlčení svého nároku. Zahájení rozhodčího řízení má sice za následek stavění promlčecí lhůty, ale pouze za předpokladu, že řízení bude zahájeno na základě platné rozhodčí smlouvy³⁷. Pokud byl nárok uplatněn v promlčecí době a strana žalující podá znovu u soudu nebo jiného příslušného orgánu žalobu do 30 dnů ode dne, kdy jí bylo doručeno rozhodnutí o nedostatku pravomoci (dle § 15 ZRŘ nebo také při zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 ZRŘ), zůstávají účinky podané žaloby zachovány³⁸.

Prozatím lze bohužel pro podnikatele/bohudík pro spotřebitele uzavřít, že ani s ohledem na soudní judikaturu, se podnikatelé příliš nepoučili, když stále ve většině svých rozhodčích doložek neplatně, vzhledem k ustálenému názoru, ujednávají způsob určení

³⁶ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 1828/2011 ze dne 30. června 2011

³⁷ § 403 obchodního zákoníku, ve smyslu § 263 ObchZ se jedná o kogentní ustanovení

³⁸ Bělohávek, A. J. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář ,s. 511n.

rozhodce³⁹. I přes novelu ZRŘ, která značně posiluje postavení spotřebitelů, je třeba znovu apelovat právě na spotřebitele, aby byli obezřetní a v tomto případě, kdy jim to nedbalost samotných podnikatelů umožňuje, se obrátili na soud, případně podali v již započatém exekučním řízení námitky a bránili tak své zájmy...

DODATEK

K zamyšlení je, zda jsou rozhodci, kteří rozhodují spory ze zmíněných spotřebitelských sporů, kteří jsou vystudovanými právníky a od kterých se předpokládá znalost a orientace v právu, opravdu nezávislí, jak předpisuje § 1 ZRŘ. Nezávislostí bude totiž pro tuto chvíli myšleno tolik, že rozhodce nemá žádný vlastní zájem na předmětu sporu. Se vznikem sporu se ale váže poplatková povinnost žalobce, a tedy logicky situace, kdy se rozhodnutím sporu zvyšuje příjem rozhodce. A praxe je právě taková, že přestože novela z roku 2009 (viz výše) zavedla pro rozhodce možnost rozhodnout o nedostatku své pravomoci, rozhodci o nedostatku své pravomoci nerozhodují⁴⁰.

³⁹ Viz k tomu např. Příloha č. 5; Obchodní podmínky nejmenované společnosti, která poskytuje spotřebitelské úvěry z kreditních karet

⁴⁰ Autorka se ve své studentské praxi setkala s rozhodčím řízením, s námitkami žalované strany, a posléze vždy s neuznáním námitek rozhodce, přestože rozhodčí smlouvy jsou dle judikatury neplatné

Seznam použitých zdrojů:

Seznam použitých právních zdrojů

Bělohávek, A. J. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. 2. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2012

Sněmovní tisk 354, vládní návrh zákona o mezinárodním právu soukromém

Sněmovní tisk 371, novela zákona o rozhodčím řízení

Sněmovní tisk 930, novela zákona v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva

Sněmovní tisk 1136, zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů

Zákon č. 216/1994 Sb., zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích

Seznam použité odborné literatury

Klein, B. Doleček, M. Rozhodčí řízení. Praha: ASPI, a.s., 2007

Rozehnalová, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 2. Vyd. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008

Internetové zdroje:

www.nsoud.cz

www.psp.cz

<http://www.spotřebitelskyrozhodce.cz/cenik/>

<http://www.rozhodcisoud.net/>

<http://www.arbiter-rozhodce.cz/rozhodci-dolozka/>

<http://www.ceskomoravskarozhodci.cz/predpisy/poplatkovy-rad/>

<http://www.zakonyprolidi.cz/>

Seznam příloh

Příloha č. 1

Zákona č. 98/1963 Sb., o rozhodčím řízení v mezinárodním obchodním styku a o výkonu rozhodčích nálezů (vybraná ustanovení)

§ 1 Účel zákona

K usnadnění rozvoje a průběhu mezinárodních obchodních styků slouží rozhodčí řízení, jež má zejména umožnit účastníkům mezinárodního obchodního styku rychlé; pružné a odborným požadavkům odpovídající vyřizování sporů. K dosažení tohoto účelu se zároveň zajišťuje i výkon rozhodčích nálezů vydaných v rozhodčím řízení.

Rozhodčí

§ 5

(1) Československý občan může být rozhodcem, je-li zletilý a má způsobilost k právním úkonům.

(2) Cizinec může být rozhodcem, je-li podle práva svého státu způsobilý k právním úkonům; i když však nemá tuto způsobilost, může být rozhodcem, je-li způsobilý k právním úkonům alespoň podle československého práva.

§ 6

(1) Rozhodčí smlouva má zpravidla určit počet i osoby rozhodců anebo alespoň způsob, jak počet i osoby rozhodců mají být určeny.

(2) nemá-li rozhodčí smlouva ustanovení podle odstavce 1 nebo je-li toto ustanovení nejasné, jmenuje každé ze stran jednoho rozhodce a tito zvolí předsedajícího rozhodce.

§ 7

(1) Jestliže ten, kdo má jmenovat rozhodce, tak neučiní v přiměřené době, jmenuje rozhodce soud na návrh strany, pokud se strany nedohodly jinak. Totéž platí, nemohou-li se jmenovaní rozhodci shodnout na osobě předsedajícího rozhodce; k návrhu je oprávněna kterákoliv strana, anebo každý ze jmenovaných rozhodců.

(2) Nedohodly-li se strany jinak, jmenuje soud na návrh kterékoliv strany nebo rozhodce nového rozhodce, jestliže jmenovaný rozhodce odepře působit jako rozhodce, nebo nemůže činnost rozhodce vykonávat.

§ 8

(1) Strany mohou v rozhodčí smlouvě též ujednat; že o sporech mezi nimi (§ 3) má rozhodovat stálý rozhodčí soud. (2) Zřízení stálých rozhodčích soudů upravují zvláštní předpisy.

Zrušení rozhodčího nálezu soudem

§ 20

Soud na návrh zruší rozhodčí nález, jestliže

1. byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu (§ 2), nebo

2. rozhodčí smlouva je z jiných důvodů neplatná, nebo byla zrušena, anebo se na rozhodnutou věc nevztahuje, nebo

3. ve věci se zúčastnil rozhodce, který nebyl ani podle rozhodčí smlouvy ani jinak povolán k rozhodování, nebo neměl způsobilost být rozhodcem, nebo

4. rozhodčí nález nebyl usnesen většinou rozhodců, nebo

5. straně nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat; nebo

6. rozhodčí nález odsuzuje stranu k plnění, které nebylo oprávněným žádáno, nebo k plnění podle čs. práva nemožnému či nedovolenému, nebo

7. rozhodčí nález byl ovlivněn trestným činem.

Zastavení nařízeného výkonu

§ 24

I když nepodala návrh na zrušení rozhodčího nálezu, může strana, proti níž výkon rozhodčího nálezu směřuje, podat návrh na zastavení nařízeného výkonu kromě důvodů uvedených v § 268 občanského soudního řádu i tehdy, jestliže

1. rozhodčí nález je stížen některou vadou, uvedenou v § 29 č. 1 nebo č. 4 nebo

2. strana; pokud potřebuje zákonného zástupce, nebyla v řízení takovým zástupcem zastoupena a její jednání nebylo ani dostatečně schváleno, nebo

3. někdo vystupoval v rozhodčím řízení jménem strany nebo jejího zákonného zástupce, aniž měl k tomu zmocnění a ani jeho jednání nebylo dodatečně schváleno.

§ 25

Shledá-li soud, že výkon rozhodčího nálezu je nepřipustný pro některý důvod uvedený v § 24 č., č. 2 nebo č. 3, zruší současně rozhodčí nález. Strany mají možnost postupovat pak podle ustanovení § 23, jako kdyby rozhodčí nález byl zrušen k návrhu.

Příloha č. 2

EVROPSKÁ ÚMLUVA O ARBITRÁŽI (vybraná ustanovení)

Čl.

Rozsah Úmluvy

1. Tato Úmluva se vztahuje:

1. na rozhodčí (arbitrážní) smlouvy uzavřené za účelem urovnání sporů, které vzešly nebo vzejdou z provádění mezinárodního obchodu mezi fyzickými anebo právníckými osobami, které při uzavírání smlouvy měly svůj obvyklý pobyt nebo své sídlo v různých smluvních státech;

2. na rozhodčí řízení a nálezy vydané na základě smluv uvedených v odstavci 1, a) tohoto článku.

2. K účelům této Úmluvy

1. označení "rozhodčí (arbitrážní) smlouva" znamená buď rozhodčí doložku obsaženou ve smlouvě, nebo smlouvu o rozhodci, přičemž smlouva nebo smlouva o rozhodci jsou podepsány stranami nebo obsaženy ve výměně dopisů, telegramů nebo dálnopisných sdělení, a ve vztazích mezi státy, jejichž zákony nevyžadují, aby rozhodčí smlouva byla učiněna písemnou formou, znamená jakoukoliv dohodu, uzavřenou formou dovolenou těmito zákony;

2. označení "arbitráž" znamená nejen rozhodování sporů rozhodci ustanovenými pro jednotlivě určený případ (arbitráž ad hoc), nýbrž také rozhodování stálými rozhodčími institucemi;

3. označení "sídlo" znamená místo, kde je podnik, který uzavřel rozhodčí smlouvu.

Čl.V

Námítka nepříslušnosti rozhodce

1. Strana, která chce vznést námitku nepříslušnosti rozhodce, zakládající se na neexistenci, neplatnosti nebo zániku rozhodčí smlouvy, může tak učinit během rozhodčího řízení nejpozději při předložení námitek ve věci samé. Námitku nepříslušnosti zakládající se na tom, že sporná otázka přesahuje pravomoc rozhodce může vznést nejpozději, jakmile bude během rozhodčího řízení uplatněna sporná otázka, jejíž projednávání by překračovalo pravomoc rozhodce. Rozhodce může připustit uplatnění námítka nepříslušnosti, jestliže zpoždění stran při uplatnění námítka je způsobeno příčinou, kterou rozhodce považuje za dostatečnou.

2. Námitky nepříslušnosti uvedené v odstavci 1 tohoto článku, které by nebyly vzneseny během lhůt podle tohoto odstavce 1, nemohou být již uplatňovány v dalším období rozhodčího řízení jde-li o námítka, jež mohou uplatňovat toliko strany samy podle práva použitelného rozhodcem, ani nemohou být již uplatňovány v pozdějším soudním řízení ve věci samé nebo ve věci výkonu rozhodčího nálezu, jde-li o námítka ponechané na vůli stranám podle práva stanoveného dle kolizních pravidel soudu rozhodujícího ve věci samé nebo ve věci výkonu rozhodčího výroku. Soudce však může přezkoumat rozhodnutí, jímž rozhodce zjistil opožděné uplatnění námítka.

3. S výhradou pozdějšího soudního přezkoumání dovoleného podle práva projednávajícího soudu, rozhodce, jehož příslušnost je brána v pochybnost, nemá ustát v provádění rozhodčího řízení; je oprávněn rozhodnout o své vlastní příslušnosti, jakož i o existenci nebo platnosti rozhodčí smlouvy nebo smlouvy, jejíž součástí je rozhodčí smlouva.

Příloha č. 3

Článek 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod

Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla **spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem**, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu. Rozsudek musí být vyhlášen veřejně, avšak tisk a veřejnost mohou být vyloučeny buď po dobu celého nebo části procesu v zájmu mravnosti, veřejného pořádku nebo národní bezpečnosti v demokratické společnosti, nebo když to vyžadují zájmy nezletilých nebo ochrana soukromého života účastníků anebo, v rozsahu považovaném soudem za zcela nezbytný, pokud by, vzhledem ke zvláštním okolnostem, veřejnost řízení mohla být na újmu zájmům spravedlnosti.

Příloha č. 4

Ceníky rozhodců:

Sazebník nákladů rozhodčího řízení Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

Sazebník nákladů rozhodčího řízení pro tuzemské spory		
Hodnota předmětu sporu	Poplatek	Paušál na správní náklady
do 50 000 000 Kč	4 % z hodnoty předmětu sporu, nejméně však 10 000 Kč	0 Kč
do 250 000 000 Kč	2 000 000 Kč a 1 % z hodnoty předmětu sporu převyšující 50 000 000 Kč	0 Kč
do 1 000 000 000 Kč	4 000 000 Kč a 0,5 % z hodnoty předmětu sporu převyšující 250 000 000 Kč	0 Kč
nad 1 000 000 000 Kč	7 750 000 Kč a 0,25 % z hodnoty předmětu sporu převyšující 1 000 000 000 Kč	0 Kč

Zdroj: <http://www.soud.cz/sazebniky>

**JUDr.
Jaroslav
Jenerál**

JUDR. JAROSLAV JENERÁL
ROZHODCE & PRÁVNÍK

→ HOME → VÝHODY ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ → O ROZHODČÍM ŘÍZENÍ → SPOTŘEBITELSKÉ SPORY → SMLOUVY A DOLOŽKY → **CENÍK** → KONTAKTY

→ O MNĚ

→ [zapsaný na seznamu rozhodců, kteří mohou být určeni rozhodčí doložkou pro rozhodování sporů ze spotřebitelských smluv, vedeným Ministerstvem spravedlnosti ČR pod pořadovým číslem 27](#) – tzv. spotřebitelský rozhodce.
→ absolvent Právnické fakulty Karlovy univerzity – diplomová práce „Rozhodčí řízení v České republice“
→ v rigorózním řízení úspěšně obhájena rigorózní práce „Rozhodčí řízení v ČR s důrazem na problematiku tzv. arbitrážních center“
→ od roku 2006 v právní praxi (advokacie)

CENÍK

Základní poplatek za rozhodčí řízení (arbitráž) činí **2% z hodnoty sporu**, minimálně však 5.000 Kč. Pokud hodnota sporu přesahuje 5.000.000,- Kč, činí poplatek 100.000,- Kč a 1 % z částky hodnoty sporu přesahující částku 5.000.000,- Kč. Maximální výše poplatku činí 1.000.000,- Kč.

Náklady rozhodčího řízení jsou finálně k tíži toho účastníka, kterému je tato povinnost uložena konečným rozhodnutím rozhodce, a to podle zásady úspěchu ve věci.

Náklady rozhodčího řízení dále tvoří případné vícenáklady jako:

- poplatek za provedení jednoho ústního jednání¹, který činí 2.000,- Kč. Poplatek za provedení jednoho ústního jednání, hradí strana, na jejíž návrh se ústní jednání koná,
- poplatek za provedení důkazu spočívajícího v místním šetření, který činí 2.000,- Kč,
- poplatek za dožádání soudu k provedení některého důkazu činí poplatek v souladu s Položkou 26 přílohy zákona o soudních poplatcích 2.000,- Kč,
- případné náklady důkazů hradí strana, která jejich provedení žádá, jejich náhrada bude stanovena dle úspěchu ve věci, s výjimkou nákladů zaviněných.

Poplatek za urychlené řízení (= vydání konečného rozhodnutí do 3 měsíců od zaplacení poplatku za urychlené řízení) činí 50% základního poplatku. Poplatek za urychlené řízení, které se koná na základě žádosti kterékoliv ze stran, **hradí a nese strana, na jejíž návrh se urychlené řízení koná.**

Zdroj: www.spotřebitelskyrozhodce.cz

Rozhodčí soud při IAL SE, Institute of Arbitration Law uvádí na svém webu www.rozhodcisoud.net cenu pro rozhodčí řízení 4 % z celkové hodnoty sporu, nejméně pak 7.000,- Kč.

Příloha č. 5

Část obchodních podmínek Smlouvy o poskytnutí kreditní karty a revolvingového úvěru společnosti XXX

7. Řešení sporů a stížností. Společnost a klient se dohodli, že majetkové spory, které vzniknou ze Smlouvy nebo v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností v rozhodčím řízení. **Společnost a klient se dohodli, že spory budou rozhodovány jedním rozhodcem jmenovaným Správcem Seznamu ze Seznamu rozhodců vedeného Společností YYY, a.s., IČ: yyy, se sídlem yyy („YYY“)** podle Jednacího řádu pro rozhodčí řízení YYY. Společnost i klient prohlašují, že jsou srozuměni s obsahem Jednacího řádu pro rozhodčí řízení YYY, Pravidly o nákladech rozhodčího řízení, Sazebníkem odměn rozhodců, Organizačním řádem a Kancelářským řádem YYY. O právech a povinnostech plynoucích z těchto dokumentů se společnost i klient mohou rovněž informovat v sídle YYY, kde mohou obdržet stejnopis Jednacího řádu YYY a Pravidel o nákladech rozhodčího řízení (po úhradě nákladů na pořízení kopie) nebo na internetové adrese <http://www.YYY.cz/>. Společnost i klient berou na vědomí, že v případě rozhodování majetkových sporů v rozhodčím řízení je rozhodnutí rozhodce o sporu ve věci konečné a na základě tohoto rozhodnutí je možno podat návrh na výkon rozhodnutí, resp. exekuci. Rozhodčí řízení je neveřejné a jednacím místem sídlo YYY, případně jiné místo, pokud tím nebudou podstatně narušena práva účastníků nebo dohodnou-li se na tom strany sporu. Pokud rozhodce nepovažuje ústní jednání za nutné, rozhoduje spor bez ústního jednání pouze na základě předložených písemností. Řízení se zahajuje doručením žaloby, přičemž podmínkou jejího projednání je zaplacení poplatku za rozhodčí řízení. Rozhodce uvědomí o podání žaloby žalovaného, jemuž zašle kopii žaloby s příslušnými písemnostmi. Žalovaný je povinen se k žalobě do 7 dnů vyjádřit a doložit důkazy, jichž se dovolává, jinak jsou skutečnosti uvedené v žalobě považovány za nesporné. Účastníci sporu jsou povinni označit veškeré důkazy k prokázání svých tvrzení. Rozhodčí nález nabývá účinku pravomocného soudního rozhodnutí doručením. Pro doručování v rozhodčím řízení platí následující zásady: Doručování se provádí poštou, případně osobně. Při doručování poštou straně sporu, jež nebyla zastížena, ačkoli se v místě doručení zdržuje, se použije přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu o doručování písemností do vlastních rukou, přičemž opětovné doručování zásilky doručovatelem se nevyžaduje a platí, že nevyzvedne-li si adresát zásilku do 10 dnů od uložení, považuje se poslední den této lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl. Písemnosti se doručují na adresu žalované strany uvedenou v Žádosti, nesdělí-li tato strana písemně adresu jinou, a to s účinky jako by se na této adrese zdržovala.

Tato rozhodčí doložka nabývá účinnosti dnem, kdy společnost doručí YYY žalobu proti dlužníkovi s tím, že rozhodčí doložka nabývá účinnosti pouze pro majetkové spory mezi společností a klientem, pokud tyto spory vzniknou z právního vztahu založeného Smlouvou.

Pro případ soudního projednávání a řešení sporů se společnost a klient dohodli, že v souladu s § 89a občanského soudního řádu je místně příslušným pro řešení obchodních sporů vzniklých ze Smlouvy věcně příslušný soud v Českých Budějovicích.

V průběhu trvání Smlouvy je klient oprávněn obrátit se písemně, telefonicky apod. se svou případnou stížností na společnost, která je povinna se stížností zabývat a sdělit klientovi výsledek šetření. Dále je klient oprávněn se se svou příp. stížností obrátit na příslušný orgán dohledu, kterým může být zejm. Úřad na ochranu osobních údajů nebo Česká obchodní inspekce.

Příloha č. 6

Údaje českého statistického úřadu

**SODNICTVÍ, KRIMINALITA,
NEHODY**

JUSTICE, CRIME, ACCIDENTS

27-1. Pohyb agendy u okresních a krajských soudů

Cases handled by district and regional courts

*Source: Ministry of Justice of the
CR*

Pramen: Ministerstvo spravedlnosti ČR

Ukazatel	2005	2008	2009	2010	2011	Indicator
Trestní agenda – rejstřík T – okresní a krajské soudy						
<i>Criminal cases – Register T – district and regional courts</i>						
Počet věcí						<i>Number of cases</i>
obživlo	12 882	12 963	1 015	1 035	978	<i>Restored</i>
napadlo	80 690	87 250	91 745	81 656	82 331	<i>Filed</i>
vyřízeno	94 142	102 540	107 158	96 418	96 082	<i>Settled</i>
nevyřízeno	24 834	20 339	19 699	19 131	18 822	<i>Pending</i>
Občanskoprávní agenda – rejstřík C – okresní a krajské soudy						
<i>Civil cases – Register C – district and regional courts</i>						
Počet věcí						<i>Number of cases</i>
obživlo	24 466	38 443	286	370	456	<i>Restored</i>
napadlo	291 474	308 201	485 510	352 632	320 027	<i>Filed</i>
vyřízeno	318 212	349 546	553 901	479 469	421 211	<i>Settled</i>
nevyřízeno	170 808	130 604	182 587	167 541	168 493	<i>Pending</i>
Občanskoprávní agenda – rejstřík E – okresní soudy						
<i>Civil cases – Register E – district courts</i>						
Počet věcí						<i>Number of cases</i>
obživlo	760	871	821	893	977	<i>Restored</i>
napadlo	324 075	312 638	300 241	292 728	298 310	<i>Filed</i>
vyřízeno	338 600	314 749	302 365	293 623	300 466	<i>Settled</i>
nevyřízeno	22 987	14 899	13 636	13 650	12 482	<i>Pending</i>
Občanskoprávní agenda – rejstřík P a Nc – okresní soudy						
<i>Civil cases – Register P and Nc – district courts</i>						
Počet věcí						<i>Number of cases</i>
obživlo	1 085	801	9	3	7	<i>Restored</i>
napadlo	102 287	106 317	107 947	105 833	102 937	<i>Filed</i>
vyřízeno	106 168	105 011	109 099	107 969	103 948	<i>Settled</i>
nevyřízeno	34 692	32 220	32 130	31 178	31 337	<i>Pending</i>
Obchodní agenda – rejstřík Cm – krajské soudy						
<i>Commercial cases – Register Cm – regional courts</i>						
Počet věcí						<i>Number of cases</i>
obživlo	5 163	4 404	52	60	147	<i>Restored</i>
napadlo	26 809	34 279	45 659	36 961	44 561	<i>Filed</i>
vyřízeno	39 599	45 110	55 788	53 967	53 664	<i>Settled</i>
nevyřízeno	59 466	45 039	44 184	38 429	40 025	<i>Pending</i>